TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. rugsėjo 15 d.*

Byloje C-264/09

dėl 2009 m. liepos 14 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama O. Beynet, F. Hoffmeister ir J. Javorský, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Slovakijos Respubliką, atstovaujamą B. Ricziová,

atsakovę,

* Proceso kalba: slovakų.

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai J.-J. Kasel, A. Borg Barthet (pranešėjas), E. Levits ir M. Berger,

generalinis advokatas N. Jääskinen,
kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2011 m. kovo 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Europos Bendrijų Komisija savo ieškiniu prašo Teisingumo Teismo konstatuoti, kad nediskriminuojant nesuteikdama prieigos prie perdavimo sistemos Slovakijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/54/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių,

panaikinančios Direktyvą 96/92/EB (OL L 176, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 12 sk., 2 t., p. 211), 20 straipsnio 1 dalį ir 9 straipsnio e punktą.

Teisinis pagrindas

Šveicarijos Konfederacijos ir Čekijos ir Slovakijos Federalinės Respublikos sutartis dėl investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos

2 Pagal 1990 m. spalio 5 d. Šveicarijos Konfederacijos ir Čekijos ir Slovakijos Federalinės Respublikos sudarytos sutarties dėl investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos (toliau – Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutartis) 1 straipsnio 1 dalį sąvoka „investuotojas“ apibrėžiama:

„<...>

b) juridiniai asmenys, įskaitant bendroves, registruotas bendroves, individualias bendroves ir kitas organizacijas, kurie įsteigti arba sudaryti pagal šios Susitariančiosios Šalies teisės aktus ir kurių buveinė yra bei reali ekonominė veikla vykdoma šios Susitariančiosios šalies teritorijoje;

<...>“

3 Remiantis šios sutarties 1 straipsnio 2 dalimi, sąvoka „investicija“ apima bet kurios rūšies turtą, ypač:

„<…>;

c) pretenzijas ir teises į bet kokį reikalavimą atlikti prievolę, turinčią ekonominę vertę;

<…>“

4 Šios sutarties 4 straipsnyje „Apsauga, režimas“ numatyta:

„<…>

2. Kiekviena Susitariančioji Šalis savo teritorijoje užtikrina teisingą ir nešališką kitos Susitariančiosios Šalies investuotojų investicijų režimą. <…>

<…>“

5 Šios sutarties 6 straipsnyje „Ekspropriacija, kompensavimas“ numatyta:

„1 Nė viena Susitariančioji Šalis tiesiogiai arba netiesiogiai neeksproprijuoja, nenacionalizuoja ir netaiko kitos Susitariančiosios Šalies investuotojų investicijoms kitų tokio paties pobūdžio arba tokias pačias pasekmes sukeliančių priemonių,

išskyrus atvejus, kai tokios priemonės taikomos visuomenės interesais, yra nediskriminacinės, taikomos įstatymų nustatyta tvarka ir suteikiama veiksminga bei tinkama kompensacija. <…>

<...>“

Energetikos chartijos sutartis, sudaryta 1994 m. gruodžio 17 d. Lisabonoje

6 Pagal Energetikos chartijos sutarties (toliau – ECS), pasirašytos 1994 m. gruodžio 17 d. Lisabonoje, Europos Bendrijų vardu patvirtintos 1997 m. rugsėjo 23 d. Tarybos Ir Komisijos sprendimu 98/181/EB, EAPB, Euratomas, dėl Europos Bendrijų Energetikos chartijos sutarties ir Energetikos chartijos protokolo dėl energijos efektyvumo ir su tuo susijusių aplinkosaugos aspektų sudarymo (OL L 69, 1998, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 12 sk., 2 t., p. 24), 10 straipsnio 1 dalį:

„1. Kiekviena Susitariančioji Šalis, remdamasi šios Sutarties nuostatomis, skatina ir sudaro stabilias, nešališkas, palankias ir aiškias sąlygas kitų Susitariančiųjų Šalių investuotojams investuoti jos teritorijoje. Tokioms sąlygoms priskiriamas įsipareigojimas kitų Susitariančiųjų Šalių investuotojų investicijoms visada taikyti teisingą ir nešališką režimą. Tokioms investicijoms taip pat taikoma nuolatinė apsauga ir garantijos, ir nė viena Susitariančioji Šalis jokiu būdu nekliudo nepagrįstomis ar diskriminacinėmis priemonėmis valdyti, eksploatuoti, naudoti tokias investicijas, jų turėti ar jomis disponuoti. Jokiu atveju tokioms investicijoms netaikomas mažiau palankus režimas, negu reikalaujama tarptautiniuose teisės aktuose, įskaitant sutartinius įsipareigojimus. Kiekviena Susitariančioji Šalis laikosi visų įsipareigojimų, kuriuos ji prisiėmė kitos Susitariančiosios Šalies investuotojo ar jo investicijų atžvilgiu.“

7 Šios sutarties 13 straipsnyje „Ekspropriacija“ nustatyta:

„1. Susitariančiosios Šalies investuotojo investicijos bet kurios kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje negali būti nacionalizuotos ar nusavintos ir joms negali būti pritaikyta priemonė ar priemonės, kurių rezultatas lygiavertis nacionalizavimui ar nusavinimui (toliau – „ekspropriacija“), išskyrus atvejus, kai tokia ekspropriacija:

a) atliekama visuomenės naudai;

b) nėra diskriminacinė;

c) atliekama tinkama teisine tvarka;

ir

d) atliekama nedelsiant išmokant pakankamą ir veiksmingą kompensaciją.

Tokios kompensacijos suma turi atitikti tikrą eksproprijuotos investicijos rinkos vertę, buvusią prieš pat ekspropriaciją arba prieš pat tą momentą, kai sužinojus apie gresiančią ekspropriaciją investicijos vertė pakito (toliau – „įvertinimo diena“).

Tokia tikra rinkos vertė investuotojo prašymu išreiškiama laisvai konvertuojama valiuta, taikant įvertinimo dieną rinkoje galiojantį tos užsienio valiutos keitimo kursą. Į kompensaciją taip pat įtraukiamos palūkanos, pagal rinkoje galiojančius komercinius tarifus priskaičiuojamos nuo ekspropriacijos datos iki kompensacijos išmokėjimo datos.

<…>“

Sąjungos teisės aktai

8 Pagal Akto dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003, p. 33) 2 straipsnį „Nuo įstojimo dienos pirminių Sutarčių ir prieš įstojimą institucijų <...> priimtų aktų nuostatos naujosioms valstybėms narėms yra privalomos ir tose valstybėse taikomos tose Sutartyse ir šiame Akte nustatytomis sąlygomis.“

9 Direktyvos 2003/54 9 straipsnio e punkte nustatyta:

„Kiekvienas perdavimo sistemos operatorius:

<…>

e) užtikrina sistemos vartotojų ar tam tikrų sistemos vartotojų kategorijų, ypač savo susijusių įmonių naudai, nediskriminavimą;

<…>“

10 Šios direktyvos 20 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų įgyvendinta paskelbtais tarifais pagrįsta sistema, pagal kurią trečiosioms šalims suteikiama prieiga prie perdavimo ir paskirstymo sistemų, taikoma visiems reikalavimus atitinkantiems vartotojams, ir kad ši sistema būtų taikoma objektyviai, nediskriminuojant sistemos vartotojų. Valstybės narės užtikrina, kad šie tarifai arba jų apskaičiavimo metodika būtų patvirtinta laikantis 23 straipsnio iki jų įsigaliojimo ir kad šie tarifai (jei patvirtinama vien tik metodika – ši metodika) būtų viešai paskelbti iki jų įsigaliojimo.“

Ginčo aplinkybės et ikiteisminė procedūra

11 1997 m. spalio 27 d. bendrovė *Aare-Tessin AG für Elektrizität* (toliau – ATEL), kurios buveinė Oltene (Šveicarija), ir bendrovė *Slovenské elektrárne a.s.*, kurios buveinė Bratislavoje (Slovakija) ir kuri yra *Slovenská elektrizačná prenosová sústava a.s.* teisių perėmėja (toliau – SEPS), veikianti kaip Slovakijos perdavimo sistemos operatorė, sudarė sutartį dėl tranzito teisės per *Slovenské elektrárne a.s.* aukštos įtampos tinklą Slovakijoje pripažinimo (toliau – nagrinėjama sutartis). Pagal šios sutarties 3 straipsnį SEPS suteikė ATEL 300 MW pajėgumo tranzito teisę tarp Lenkijos ir Vengrijos

nuo 1998 m. spalio 1 d. iki 2014 m. rugsėjo 30 dienos. ATEL gali neribotai naudotis šia teise.

12 ATEL suteikta tranzito teisė yra atlygis už jos finansinį įnašą tiesiant perdavimo liniją, kurioje ji naudojasi šia teise, didesnį kaip 50 % tiesimo išlaidų.

13 Komisija, nusiuntusi Slovakijai oficialų pranešimą, 2006 m. gruodžio 15 d. išsiuntė jai pagrįstą nuomonę, kurioje nurodė, kad suteikdama tinklų „interconnexion SEPS“ pajėgumus linijose, jungiančiose Slovakijos sistemą su Lenkijos ir Vengrijos sistemomis, Slovakijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvą 2003/54.

14 2007 m. vasario 9 d. laišku Slovakijos Respublika atsakė į šią pagrįstą nuomonę tvirtindama, kad nagrinėjama sutartis yra ne privilegijuotos prieigos, bet investicijų sutartis. Slovakijos Respublika taip pat nurodė, kad, nepaisant derybų, vykusių dėl šios sutarties nutraukimo arba pakeitimo, ATEL siekė, kad ji būtų vykdoma ir kad būtų laikomasi Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutarties.

15 Kadangi Slovakijos Respublika nepašalino pažeidimo, kuriuo kaltinama, Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

16 Komisija pirmiausia tvirtina, kad Slovakijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2003/54 9 straipsnio e punktą ir 20 straipsnio 1 dalį, kuriuose reikalaujama suteikti nediskriminuojančią prieigą prie perdavimo sistemos.

17 Komisijos nuomone, dėl preferencinės prieigos teisės, kurią SEPS suteikė ATEL iki 2014 m. rugsėjo 30 d., pastaroji atsiduria privilegijuotoje pozicijoje, palyginti su kitais sistemos vartotojais.

18 Antra, Komisija teigia, kad, priešingai tam, ką tvirtina Slovakijos Respublika, šios direktyvos pažeidimo negalima pateisinti EB 307 straipsnio pirma pastraipa. Iš tiesų ši nuostata gali būti taikoma tik tuomet, jeigu pareigos, stojančioms valstybėms kylančios iš iki įstojimo į Europos sąjungą dienos sudarytų susitarimų, nesuderinamos su Bendrijos teise. Komisijos manymu, Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutartis nėra nesuderinama su šia teise. Be to, šia sutartimi Slovakijos Respublika niekaip neįpareigojama toliau taikyti nagrinėjamą sutartį. Atvirkščiai, Slovakijos Respublika turi teisę nutraukti šią sutartį, kad galėtų vykdyti įsipareigojimus pagal Direktyvą 2003/54.

19 Trečia, Komisija tvirtina: kadangi šios sutarties 4 straipsnio 1 dalyje ir 6 straipsnyje reikalaujama vykdyti nagrinėjamą sutartį iki jos pasibaigimo 2014 m. rugsėjo 30 d.,

nėra pareigos pagal EB 307 straipsnio pirmą pastraipą, kuri kliudytų Slovakijos Respublikai nutraukti šią sutartį ir suteikti nediskriminuojančią prieigą prie perdavimo sistemos pagal Direktyvą 2003/54.

20 Slovakijos Respublika atsiliepime į ieškinį teigia, pirma, kad nagrinėjama sutartis nėra diskriminuojanti kitų Slovakijos elektros energijos rinkos operatorių atžvilgiu.

21 Antra, Slovakijos Respublika mano, kad nagrinėjamą sutartį reikia laikyti ne privilegijuotos prieigos, bet investicijų sutartimi. Ji patikslina, kad tranzito teisė yra tik speciali atlygio už ATEL pagal sutartį atliktas investicijas forma ir kad pačios tranzito teisės panaikinimas diskriminuotų šią bendrovę, palyginti su kitais rinkos operatoriais. Iš tikrųjų dėl šio panaikinimo ATEL atsidurtų tokioje pačioje padėtyje kaip rinkos operatoriai, kurie neinvestavo į Slovakijos perdavimo sistemą. Tai prilygtų šios bendrovės teisių atėmimui be tinkamos kompensacijos ir prieštarautų ne tik nagrinėjamai sutarčiai, bet ir ECS, kuri yra sudėtinė Bendrijos teisės dalis.

22 Trečia, dėl ATEL investicijų apsaugos pagal ECS Slovakijos Respublika tvirtina, kad, remiantis šia sutartimi, netaikomas Direktyvos 2003/54 aiškinimas, jog reikia panaikinti tranzito teisę, kuria naudojasi ATEL, nes ši direktyva negali pakenkti investuotojų apsaugai, suteikiamai ECS. Direktyvos 2003/54 aiškinimas, kuriam Komisija teikia pirmenybę, per galimą arbitražo procedūrą leistų ATEL teigti, kad tranzito teisės

panaikinimas nesuteikiant tinkamos kompensacijos pažeistų nuostatas dėl ekspropriacijos (ECS 13 straipsnis), teisę į teisingą ir nešališką režimą (ECS 10 straipsnis) arba nagrinėjamą sutartį (ECS 10 straipsnio 1 dalies paskutinis sakinys).

23 Ketvirta, Slovakijos Respublika tvirtina, kad net jeigu tranzito teisės panaikinimas neatitiktų tiesioginės ekspropriacijos sąlygų ir šios priemonės būtų imtasi visuomenės interesais, ATEL galėtų įrodyti esant netiesioginę ekspropriaciją pagal įstatymą, kurią galima atlikti tik laikantis visų ekspropriacijos sąlygų, įskaitant kompensacijos sumokėjimą susijusiam investuotojui.

24 Penkta, ši valstybė narė laiko nepagrįstais Komisijos teiginius, kad, pirma, nagrinėjamos sutarties nutraukimas neprieštarautų Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutarties 4 straipsnio 2 daliai, reikalaujančiai teisingo ir nešališko investicijų režimo, nes ATEL galėjo numatyti, kad Slovakijos Respublikos stos į Sąjungą ir elektros energijos rinka bus liberalizuota, ir, antra, Slovakijos Respublika nebuvo įsipareigojusi Šveicarijos Konfederacijai nedaryti įstatymų pakeitimų, dėl kurių reikėtų nutraukti nagrinėjamą sutartį iki jai pasibaigiant 2014 m. rugsėjo 30 dieną.

25 Komisija atsikirtime tvirtina, kad trūksta Slovakijos Respublikos argumentų pagrindimo, jog, pirma, pažeidimas nutrauktas, nes galiojanti praktika nuo 2008 m. sausio 1 d. pasikeitė taip, kad nuo tada nebuvo galima naudotis privilegijuota prieiga, ir, antra, nagrinėjamos sutarties pakeitimu nustatyta piniginė kompensacija pagal tarptautinę teisę.

26 Dėl šio aspekto Komisija tvirtina, kad, pirma, pagal nusistovėjusią teismų praktiką vien praktika negalima nutraukti pažeidimo, nes privalomos nuostatos, kurios prieštarauja Bendrijos teisei, lieka galioti, ir šioje byloje pažeidimas trunka tol, kol nagrinėjama sutartis nėra pakeičiama arba nutraukiama. Antra, įmonės gali gauti kompensaciją pagal tarptautinės arba nacionalinės teisės normas dėl sutartinių teisių, kuriomis grindžiamas preferencinis jų atliktų investicijų režimas, praradimo.

27 Remdamasi tuo Komisija daro išvadą, kad atsižvelgiant į tai, jog Slovakijos Respublika negali įrodyti, kad Direktyva 2003/54 prieštarauja ECS, šios argumentai, susiję su EB 307 straipsniu, dėl Europos Bendrijos tarptautinių įsipareigojimų yra nepagrįsti.

28 Dėl Slovakijos Respublikos argumento, kad nagrinėjamos sutarties nutraukimas prieštarautų Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutarties 4 straipsnio 2 daliai, nes tai nebūtų teisingas ir nešališkas režimas, Komisija atsikerta, kad joks investuotojas negali teisėtai tikėtis, jog šis reglamentavimas nekis, ir kad apdairūs investuotojai žino arba turėjo žinoti, jog stojimo į Sąjungą pasekmės Slovakijos Respublikos teisinei situacijai bus didelės. Šios sutarties 4 straipsnio 2 dalyje Slovakijos Respublika visiškai neįpareigojama išlaikyti diskriminuojančią prieigą prie perdavimo tinklo sistemos, nustatytos nagrinėjamoje sutartyje.

Teisingumo Teismo vertinimas

29 Slovakijos Respublikos gynyba pagrįsta ir ECS, ir Investicijų skatinimo, ir abipusės apsaugos sutartimi.

30 Kadangi pastarąja sutartimi tiesiogiai siekiama investicijų apsaugos, reikia išnagrinėti šia sutartimi pagrįstą Slovakijos Respublikos gynybą.

31 Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutartis sudaryta 1990 m. spalio 5 d., t. y. iki Slovakijos Respublikos įstojimo į Sąjungą, kuris įvyko tik 2004 m. gegužės 1 dieną. Šioje sutartyje, susijusioje su investicijomis Slovakijos Respublikos teritorijoje, yra nuostatų, kuriomis užtikrinama Šveicarijos investuotojų Slovakijoje atliktų investicijų apsauga.

32 Todėl, kaip nurodė generalinis advokatas išvados 77 punkte, jeigu Slovakijos Respublika pagal šią sutartį turi vykdyti įsipareigojimus, galimą diskriminaciją dėl ATEL suteikto preferencinio režimo būtų galima pateisinti, net jeigu ji turi būti laikoma suderinama su Direktyva 2003/54.

33 Siekiant patikrinti, ar tai toks atvejis, reikia išnagrinėti, ar ATEL suteikta privilegijuota prieiga turi būti laikoma investicija, kuriai tuo metu taikyta Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutartis. Tik esant tokiai prielaidai būtų galima nagrinėti, ar Slovakijos Respublika galėjo nutraukti nagrinėjamą sutartį nepažeidusi Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutarties.

34 Remiantis Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutarties 1 straipsnio 2 dalies c punktu, ši sutartis taikoma investicijoms, apibrėžiamoms kaip „bet kokios rūšies turtas“, ir, be kita ko, „pretenzijoms ir teisėms į bet kokį reikalavimą atlikti prievolę, turinčią ekonominę vertę“.

35 Šioje byloje ATEL, mokėdama daugiau kaip 50 % perdavimo linijos iš Krosno (Lenkija) į Lemešanus (Slovakija) tiesimo išlaidų, galėjo gauti specialaus pajėgumo tranzito teisę per šią liniją. Kitaip tariant, SEPS pareiga suteikti ATEL galimybę perduoti vien jai paprašius buvo sutartinio atlyginimo, numatyto kaip atlygis už finansinį ATEL įnašą į nagrinėjamos perdavimo linijos tiesimą, dalis.

36 Šiomis aplinkybėmis ATEL gauta tranzito teisė akivaizdžiai turi ekonominę vertę, nes šia teise jai suteikiama specialaus pajėgumo prieiga prie Slovakijos perdavimo sistemos, reikalinga tam, kad galėtų parduoti elektros energiją Lenkijoje per Vengriją.

37 Todėl, kaip nurodė generalinis advokatas išvados 71 punkte, ATEL atliktą investiciją reikia laikyti investicija pagal Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutarties 1 straipsnio c punktą, kuriai Slovakijos Respublika turi suteikti apsaugą pagal šios sutarties 4 straipsnio 1 ir 2 dalis.

38 Dėl to reikia išnagrinėti, ar dėl to, kad SEPS nutrauktų nagrinėjamą sutartį, Slovakijos Respublika, kiek tai susiję su tarptautiniais šios valstybės narės įsipareigojimais, pažeistų Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutartį.

39 Šiuo atveju, priešingai Slovakijos Respublikos teiginiams, Komisija mano, kad nagrinėjamos sutarties nutraukimas neprieštarauja nei Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutarties 4 straipsnio 2 daliai, numatančiai teisingą ir nešališką investicijų režimą, nei tos sutarties 6 straipsniui, nes tai nėra ekspropriacija pagal šią nuostatą.

40 Šiuo aspektu reikia priminti, kad nors Teisingumas Teismas negali aiškinti Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutarties, jis gali nagrinėti duomenis, kuriais remiantis galima nuspręsti, ar šioje sutartyje numatyta Slovakijos Respublikos pareiga, kurios, vadovaujantis EB 307 straipsnio pirma pastraipa, negalima vykdyti pagal EB sutarties nuostatas.

41 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką EB 307 straipsnio pirmos pastraipos tikslas – remiantis tarptautinės teisės principais, be kita ko, kylančiais iš 1969 m. gegužės 23 d. Vienos konvencijos dėl sutarčių teisės 30 straipsnio 4 dalies b punkto, paaiškinti, kad EB sutarties taikymas nepaveikia atitinkamos valstybės narės įsipareigojimo paisyti trečiųjų valstybių teisių, kylančių iš anksčiau sudaryto susitarimo, ir vykdyti atitinkamus įsipareigojimus (šiuo klausimu žr. 1980 m. spalio 14 d. Sprendimo *Burgoa*, 812/79, Rink. p. 2787, 8 punktą).

42 Be to, siekiant nustatyti, ar Bendrijos teisės norma gali negalioti dėl anksčiau sudaryto tarptautinio susitarimo, svarbu išnagrinėti, ar juo nustatomi atitinkamos valstybės narės įsipareigojimai, kuriuos vykdyti gali reikalauti ir trečiosios valstybės, kurios yra susitarimo šalys (1993 m. rugpjūčio 2 d. Sprendimo *Levy*, C-158/91, Rink. p. I-4287, 13 punktas).

43 Slovakijos Respublikos manymu, Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutartyje reikalaujama, kad valstybė narė išlaikytų SEPS įsipareigojimą suteikti ATEL preferencinę prieigą prie nagrinėjamoje sutartyje nurodytos perdavimo linijos.

44 Reikia priminti, kad byloje, kurioje priimtas 2000 m. liepos 4 d. Sprendimas *Komisija prieš Portugaliją* (C-62/98, Rink. p. I-5171, 49 punktas), Teisingumo Teismas patikslino, kad nors pagal EB 307 straipsnį valstybės narės gali pasirinkti, kokias priemones priimti tam, kad pašalintų egzistuojančius iki įstojimo į Bendriją sudaryto susitarimo

ir EB sutarties nesuderinamumus, kai valstybė narė susiduria su sunkumais, dėl kurių susitarimo pakeitimas tampa neįmanomas, neatmestina galimybė, kad ji turės nutraukti šį susitarimą.

45 Šioje byloje Teisingumo Teismas, be kita ko, teigė: kadangi susijusioje sutartyje yra aiški sąlyga dėl galimybės nutraukti šią sutartį, tai padariusi Portugalijos Respubliką nepažeidė teisių, kurias šiuo atveju turėjo Angolos Respublika pagal šią sutartį (minėto Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 46 punktas).

46 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad nagrinėjamoje sutartyje nėra jokios sąlygos dėl galimybės ją nutraukti.

47 Dėl Slovakijos Respublikos galimybės nutraukti šią sutartį laikantis Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutarties 6 straipsnio reikia nurodyti, kad ši nuostata skirta didelei investicijų apsaugai, kuri apima ne tik tiesioginės ir netiesioginės ekspropriacijos priemones, bet ir tokio paties kaip ekspropriacija poveikio priemones.

48 Taigi, kadangi taip nutraukus nagrinėjamą sutartį ATEL netektų atlygio, kuris šioje sutartyje numatytas už jos finansinį įnašą į perdavimo linijos tarp Krosno ir Lemešanų tiesimą, tokia priemonė pažeistų ATEL teises ir todėl darytų tokį patį poveikį kaip ekspropriacija pagal Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutarties 6 straipsnį.

49 Tačiau 6 straipsnis taip pat skirtas teisei į kompensaciją už žalą, sukeltą investuotojo teisei nebūti eksproprijuojamam. Vis dėlto pareiga atlyginti žalą ekspropriacijos atveju negali panaikinti Slovakijos Respublikos įsipareigojimo nesiimti ekspropriacijos priemonių dėl investicijų, kurioms suteikiama apsauga pagal Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutartį.

50 Reikia pridurti, kad, kaip nurodė generalinis advokatas išvados 105 punkte, Slovakijos Respublika pagal savo teisės aktus negali pakeisti nagrinėjamos sutarties nuostatų arba poveikio ir panaikinti jos teisinių pasekmių. Slovakijos teisės aktas, kuriuo sutartys dėl preferencinės prieigos prie perdavimo tinklo paskelbtos negaliojančiomis ir netaikytinomis, nepakeistų fakto, kad SEPS ir toliau būtų saistoma nagrinėjamos sutarties. Todėl vienintelė galimybė Slovakijai laikytis įsipareigojimo yra priimti teisės aktą, skirtą SEPS ir užkertantį kelią jai vykdyti minėtą sutartį, ir tai būtų tranzito teisės, kuria naudojasi ATEL, netiesioginė ekspropriacija.

51 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad ATEL suteikta preferencinė prieiga yra investicija, kuriai taikoma apsauga pagal Investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos sutartį, ir pagal EB 307 straipsnio pirmą pastraipą jai negali turėti poveikio EB sutarties nuostatos.

52 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, jog net jei ATEL suteikta preferencinė prieiga nesuderinama su Direktyva 2003/54, ši preferencinė prieiga saugoma EB 307 straipsnio pirma pastraipa.

53 Todėl Komisijos ieškinį reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

54 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Slovakijos Respublika prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Komisija pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.